

Czwartek, 8 lipca 2021 r.

P9_TA(2021)0361

Ustanowienie antarktycznych chronionych stref morskich i ochrona różnorodności biologicznej Oceanu Południowego

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 lipca 2021 r. w sprawie ustanowienia chronionych obszarów morskich Antarktyki i ochrony różnorodności biologicznej Oceanu Południowego (2021/2757(RSP))

(2022/C 99/24)

Parlament Europejski,

- uwzględniając program działań ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030 oraz cele zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza cele 13 i 14,
- uwzględniając Konwencję Narodów Zjednoczonych o różnorodności biologicznej (CBD),
- uwzględniając Konwencję Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS), w szczególności jej część XII,
- uwzględniając Konwencję o zachowaniu żywych zasobów morskich Antarktyki (konwencja CAMLR),
- uwzględniając sprawozdanie z globalnej oceny różnorodności biologicznej i funkcjonowania ekosystemów opublikowane 31 maja 2019 r. przez Międzyrządową Platformę Naukowo-Polityczną w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów (IPBES),
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) w sprawie oceanów i kriosfer w zmieniającym się klimacie z 24 września 2019 r. oraz sprawozdanie specjalne IPCC w sprawie globalnego ocieplenia o 1,5 °C z 8 października 2018 r.,
- uwzględniając sprawozdanie zatytułowane „Mission Starfish 2030: Restore our Ocean and Waters” [Misja Rozgwieżdża 2030: Przywrócić nasze oceany i wody] działającej przy Komisji rady ds. zdrowych oceanów, mórz, wód przybrzeżnych i śródlądowych, opublikowane 22 września 2020 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z 11 grudnia 2019 r. zatytułowany „Europejski Zielony Ład” (COM(2019)0640),
- uwzględniając komunikat Komisji z 20 maja 2020 r. zatytułowany „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 – Przywracanie przyrody do naszego życia”(COM(2020)0380),
- uwzględniając orędzie o stanie Unii ogłoszone przez przewodniczącą Ursulę von der Leyen na posiedzeniu plenarnym Parlamentu Europejskiego 16 września 2020 r.,
- uwzględniając wspólne oświadczenie z 21. szczytu UE-Chiny, który odbył się 9 kwietnia 2019 r.,
- uwzględniając komunikat przywódców G-7 zatytułowany „Our Shared Agenda for Global Action to Build Back Better” [Nasz wspólny program globalnych działań na rzecz lepszej odbudowy] z 13 czerwca 2021 r.,
- uwzględniając oświadczenie ze szczytu UE-USA z 15 czerwca 2021 r. zatytułowane „Towards a renewed Transatlantic partnership” [W kierunku odnowionego partnerstwa transatlantyckiego],
- uwzględniając swoją rezolucję z 28 listopada 2019 r. w sprawie alarmującej sytuacji klimatycznej i środowiskowej ⁽¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 15 stycznia 2020 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu ⁽²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 9 czerwca 2021 r. w sprawie unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 – przywracanie przyrody do naszego życia ⁽³⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. C 232 z 16.6.2021, s. 28.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0005.

⁽³⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0277.

Czwartek, 8 lipca 2021 r.

- uwzględniając swoją rezolucję z 16 stycznia 2020 r. w sprawie 15. posiedzenia Konferencji Stron (COP15) Konwencji o różnorodności biologicznej ⁽⁴⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 25 marca 2021 r. w sprawie wpływu odpadów morskich na rybołówstwo ⁽⁵⁾,
 - uwzględniając Układ w sprawie Antarktyki podpisany 1 grudnia 1959 r.,
 - uwzględniając Protokół madrycki o ochronie środowiska do Układu w sprawie Antarktyki podpisany 4 października 1991 r. (protokół madrycki),
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że dobry stan ekologiczny Oceanu Południowego ma kluczowe znaczenie dla ochrony różnorodności biologicznej i zapewnienia ciągłości funkcjonowania jego ekosystemu, np. pochłaniania CO₂ i produkcji tlenu;
- B. mając na uwadze, że Antarktyka i Ocean Południowy to niezwykle bogaty ekosystem dzikiej fauny i flory, a niektóre bytujące tam gatunki wpisano do czerwonej księgi gatunków zagrożonych Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i mają status zagrożonych lub narażonych;
- C. mając na uwadze, że ocean ma zasadnicze znaczenie dla łagodzenia zmiany klimatu i pochłonął ponad 90 % ciepła powstałego w związku z naszymi emisjami dwutlenku węgla; mając na uwadze, że to największy na świecie aktywny pochłaniacz dwutlenku węgla, ponieważ wychwycił ponad 30 % węgla z tych emisji ⁽⁶⁾;
- D. mając na uwadze, że od 1989 do 2018 r. Antarktyka ociepliła się o 1,8 °C, czyli trzy razy więcej niż średnia światowa ⁽⁷⁾; mając na uwadze, że przewiduje się, iż lądolody Grenlandii i Antarktyki będą tracić masę w coraz szybszym tempie w XXI wieku i później;
- E. mając na uwadze, że krył antarktyczny to podstawowy element łańcucha pokarmowego wielu morskich drapieżników (pingwinów, wielorybów, fok, ryb) w Oceanie Południowym;
- F. mając na uwadze, że w sprawozdaniu specjalnym IPCC pt. „Oceany i kriosfera w zmieniającym się klimacie” ⁽⁸⁾ pokazano, jak mechanizmy klimatyczne zależą od zdrowia ekosystemów oceanicznych i morskich, na które obecnie wpływa globalne ocieplenie, zanieczyszczenia, nadmierne eksploatowanie bioróżnorodności mórz, zakwaszanie, odtlenianie i erozja obszarów przybrzeżnych;
- G. mając na uwadze, że Organizacja Narodów Zjednoczonych ogłosiła dekadę nauki o oceanach na rzecz zrównoważonego rozwoju (2021–2030), aby poszerzyć naukę o oceanach i budować zbiorową wiedzę;
- H. mając na uwadze, że w art. IX Układu w sprawie Antarktyki, który wszedł w życie 60 lat temu, 23 czerwca 1961 r., wezwano do zachowania i ochrony żywych zasobów Antarktyki; mając na uwadze, że działania w tym zakresie zostały określone w protokole madryckim; mając na uwadze, że w protokole tym nazwano Antarktykę „rezerwatem przyrody przeznaczonym dla pokoju i nauki” oraz określono podstawowe zasady mające zastosowanie do prowadzonych tam działań;

⁽⁴⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0015.

⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0096.

⁽⁶⁾ Bindoff, N. i in., „Observations: Oceanic Climate Change and Sea Level”, *Climate Change 2007: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change* [Obserwacje – Zmiany klimatu oceanicznego i poziomu morza, *Zmiana klimatu 2007 – Podstawa nauk fizycznych. Wkład I grupy roboczej do czwartego sprawozdania oceniającego Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu*], Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom and New York, NY, USA, 2007, <https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/02/ar4-wg1-chapter5-1.pdf>; Rhein, M. i in., „Observations: Ocean”, *Climate Change 2013: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change* [Obserwacje – Oceany, *Zmiana klimatu 2013 – Podstawa nauk fizycznych. Wkład I grupy roboczej do piątego sprawozdania oceniającego Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu*], Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom and New York, NY, USA, 2013, https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/02/WG1AR5_Chapter03_FINAL.pdf; Cheng, L. i in., 2019, „Record-Setting Ocean Warmth Continued in 2019” [Rekordowe ciepło oceanów utrzymuje się w 2019 r.], *Advances in Atmospheric Sciences*, Vol. 37, luty 2020, <https://link.springer.com/article/10.1007/s00376-020-9283-7>

⁽⁷⁾ Kyle R. Clem, Ryan L. Fogt, John Turner, Benjamin R. Lintner, Gareth J. Marshall, James R. Miller, James A. Renwick, „Record warming at the South Pole during the past three decades” [Rekordowe ocieplenie na biegunie południowym w ciągu ostatnich trzech dekad], *Nature Climate Change*, 2020; DOI: 10.1038/s41558-020-0815-z.

⁽⁸⁾ *Sprawozdanie specjalne IPCC na temat oceanów i kriosfery w zmieniającym się klimacie. Streszczenie dla decydentów*, 2019, <https://www.ipcc.ch/srocc/chapter/summary-for-policymakers/>

Czwartek, 8 lipca 2021 r.

- I. mając na uwadze, że 28 kwietnia 2021 r. do Unii Europejskiej i jej państw członkowskich, Australii, Norwegii, Zjednoczonego Królestwa i Urugwaju dołączyły Stany Zjednoczone i Nowa Zelandia jako zwolennicy propozycji ustanowienia dwóch chronionych obszarów morskich na Oceanie Południowym: we wschodniej Antarktyce i na Morzu Weddella;
- J. mając na uwadze, że w Komisji ds. Zachowania Żywych Zasobów Morskich Antarktyki (CCAMLR) trwają negocjacje w celu ustanowienia tych dwóch nowych chronionych obszarów morskich o łącznej powierzchni około 3 mln km²; mając na uwadze, że zatwierdzenie tych chronionych obszarów morskich przyczyniłoby się do realizacji unijnych i światowych zobowiązań w zakresie ochrony różnorodności biologicznej mórz;
- K. mając na uwadze, że chronione obszary morskie są istotnym narzędziem ochrony ekosystemów oceanicznych, ponieważ mogą zwiększać różnorodność i liczebność gatunków, jednocześnie zwiększając odporność oceanów na skutki środowiskowe, w tym na zmianę klimatu;
- L. mając na uwadze, że przywódcy G-7 oświadczyli, że w pełni popierają zobowiązanie CCAMLR do stworzenia reprezentatywnego systemu chronionych obszarów morskich w obszarze konwencji CAMLR na Oceanie Południowym w oparciu o najlepsze dostępne dane naukowe;
- M. mając na uwadze, że UE i USA wyraziły pełne zobowiązanie do wsparcia udanych i ambitnych globalnych ram różnorodności biologicznej na okres po 2020 r. w ramach Konwencji o różnorodności biologicznej oraz do pełnego poparcia dla wyznaczenia nowych chronionych obszarów morskich na Oceanie Południowym, a także do dalszej współpracy w celu promowania zrównoważonej niebieskiej gospodarki, zrównoważonych połowów oraz zapobiegania nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym połowom (NNN);
- N. mając na uwadze, że Parlament wyraził zdecydowane poparcie dla ambitnych działań na rzecz ochrony i przywrócenia różnorodności biologicznej mórz, zwłaszcza w rezolucji w sprawie unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 – przywracanie przyrody do naszego życia oraz w rezolucji w sprawie 15. posiedzenia Konferencji Stron (COP15) Konwencji o różnorodności biologicznej;
- O. mając na uwadze, że Parlament wezwał Komisję, by stała się orędowniczką ambitnego międzynarodowego modelu zarządzania różnorodnością biologiczną mórz poza jurysdykcją krajową oraz by uznała wszystkie morza i oceany za światowe dobro wspólne; mając na uwadze, że wezwał on także UE, aby podczas następnej sesji międzyrządowej konferencji w sprawie bioróżnorodności na obszarach znajdujących się poza jurysdykcją krajową dążyła do przyjęcia ambitnego traktatu o oceanach światowych w celu ochrony różnorodności biologicznej mórz na obszarach znajdujących się poza jurysdykcją krajową na całym świecie;
- P. mając na uwadze, że w Organizacji Narodów Zjednoczonych trwają negocjacje w sprawie umowy wykonawczej mającej na celu ochronę różnorodności biologicznej mórz na obszarach poza jurysdykcją krajową na mocy konwencji UNCLOS, która przewiduje ustanowienie chronionych obszarów morskich na morzu pełnym;
1. podkreśla, że w Antarktyce i na Oceanie Południowym istnieją ekosystemy i różnorodność biologiczna o wyjątkowej wartości i znaczeniu naukowym oraz że Morze Weddella ma zasadnicze znaczenie dla światowej cyrkulacji oceanicznej i klimatu na świecie; podkreśla znaczenie zapewnienia ich szybkiej i skutecznej ochrony;
 2. wyraża pełne poparcie dla wysiłków podejmowanych przez Unię Europejską i jej państwa członkowskie, Australię, Norwegię, Zjednoczone Królestwo, Urugwaj, Stany Zjednoczone i Nową Zelandię w celu ustanowienia dwóch nowych chronionych obszarów morskich: we wschodniej Antarktyce i na Morzu Weddella na Oceanie Południowym; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by w ramach przygotowań do dorocznego posiedzenia CCAMLR w 2021 r. zintensyfikowały dwustronne i wielostronne starania o zapewnienie poparcia dla ustanowienia tych chronionych obszarów morskich w najbliższych miesiącach, a w szczególności by skoncentrowały się na członkach CCAMLR, którzy wyrazili sprzeciw wobec propozycji utworzenia tych obszarów;
 3. przypomina, że zgodnie ze strategią na rzecz bioróżnorodności 2030 UE powinna wykorzystać wszystkie swoje możliwości dyplomatyczne i perswazyjne, aby pomóc w negocjacjach w sprawie porozumienia dotyczącego wyznaczenia rozległych chronionych obszarów morskich na Oceanie Południowym;

Czwartek, 8 lipca 2021 r.

4. przypomina o zobowiązaniu Unii dotyczącym ochrony mórz dzięki prawnej ochronie co najmniej 30 % obszaru morskiego UE, w tym ścisłej ochronie 10 % jej mórz; przypomina, że UE powinna dopilnować, by globalne ramy na okres po 2020 r. obejmowały ambitne globalne cele wyznaczone na 2030 r. zgodne z zobowiązaniami UE; ponadto ponownie wyraża stanowisko, że UE powinna odgrywać rolę światowego lidera i dążyć do wysokiego poziomu ambicji, dopasowania lub przekroczenia własnych celów w czasie negocjacji w sprawie globalnych ram, w tym do osiągnięcia prawnie wiążących globalnych celów w zakresie odbudowy i ochrony na poziomie co najmniej 30 % do 2030 r.; podkreśla, że obszary chronione muszą być chronione skutecznie;
5. przypomina zobowiązanie CCAMLR do stworzenia reprezentatywnego systemu chronionych obszarów morskich na obszarze objętym konwencją CAMLR do 2012 r., który chroniłby reprezentatywne przykłady ekosystemów morskich, różnorodności biologicznej mórz i siedlisk morskich;
6. podkreśla, że protokół madrycki zakazuje działalności związanej z zasobami mineralnymi Antarktyki z wyjątkiem celów badań naukowych; wzywa do utrzymania tego kluczowego postanowienia w przyszłych umowach;
7. zwraca uwagę, że geograficzna izolacja Oceanu Południowego sprawia, iż operacje monitorowania na obszarze objętym konwencją CAMLR są złożone i trudne;
8. podkreśla, że ponad 80 % dna morskiego pozostaje niezbadane⁽⁹⁾ oraz że konieczne są dalsze badania oceanograficzne, zwłaszcza dotyczące wpływu zanieczyszczenia i zmiany klimatu na ekosystemy;
9. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby wraz z globalnymi partnerami wzmocniły sieci chronionych obszarów morskich w skali światowej poprzez lepsze zarządzanie, lepsze planowanie przestrzenne, oceny i egzekwowanie postanowień w celu zwiększenia spójności ekologicznej i powiązań chronionych obszarów morskich;
10. podkreśla, że połowy NNN stanowią poważne zagrożenie dla zrównoważonych połowów i odporności ekosystemów morskich;
11. podkreśla, że turystyka w Antarktyce musi mieć charakter zrównoważony; wzywa zatem CCAMLR do zadbania, by turystyka miała odpowiedni charakter i by nie wpływała negatywnie na ekosystem;
12. podkreśla, że ustanowienie tych dwóch nowych chronionych obszarów morskich byłoby ważnym wkładem w globalny wymiar unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by wykorzystały ustanowienie tych chronionych obszarów morskich jako podstawę globalnych negocjacji w ramach Konwencji o różnorodności biologicznej podczas Konferencji Stron (COP15) Konwencji o różnorodności biologicznej ONZ w Kunming w Chinach;
13. zauważa, że ustanowienie chronionych obszarów morskich o powierzchni ponad 3 mln km² we wschodniej Antarktyce i na Morzu Weddella oznaczałoby powstanie jednego z największych chronionych obszarów morskich w historii;
14. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji i wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz państwom członkowskim CCAMLR.

⁽⁹⁾ National Ocean Service, 2021: <https://oceanservice.noaa.gov/facts/exploration.html>.